

Diaszpórában élni ószövetségi kategória. Mégis van legalábbis három nép: a cigány, a zsidó és a magyar, akikről elmondható, hogy mai napig is sorsuk közös redőket égetett vonásaik közé. Ezt bizonyította a MET kispesti gyülekezet ez évi Méltóság Nap-i találkozója, október 26-án. Vinczek György XIX. kerület alpolgármestere megnyitójában hangsúlyozta, hogy az embert évszázadokon át meghatározta a származása. Az Ószövetség sorai között is sok helyen felbukkan a vérségi gondolat, de a Bibliában ez az Istenhez térés gondolatával együvé fonódik. Kispesten Budapest legnagyobb roma kisebbsége él. Az ő méltóságuk felmutatása, kultúrájuk megőrzése, illetve a közösségbe történő integrációjuk megvalósítása nemcsak feladat, hanem az önkormányzat dolgozóinak missziója. A nemzeti,

nézeti közösség méltósága szorosan összekapcsolódik az ember törvényi, jogi méltóságával, s elválaszthatatlanul egybeforr a szenvedés, a megaláztatásban élők méltóságával is. A bibliai szétszórattással a világba vetettség és a világedgenség korszaka kezdődött el. Kicsit mindig idegennek lenni ott, ahova sorsunk tengere vet partra minket. Ezért vált a cigányság ügye az irodalmi szimbólumtár kiaknázhatatlan kincseshányójává. Szabadságszimbólum volt, identitásőrzés, közösségvédelem egyszerre. S amikor ezen a napon Chopin Forradalmi etűdjének áradó, hömpölygő „high culture“- európai dallamvilágát élveztük Lakatos Benjámintól, az előadásában, az valóban egyfajta forradalom volt. Mert léteznek olyan helyzetek, amikor a tiszteletadás is forradalmi lázadás mindazon indulatok ellen, amelyek egy közösséget mint közösséget megbélyegeznek, stigmatizálnak. És feledhetetlen élmény volt e kis kápolnában hallgatni a száztagú cigányzenekar néhány tagjának, köztük Buffó Rigó Sándor hegedűművésznek, az együttes művészeti vezetőjének előadását is. Mert a nép - minden nép - kultúrateremtő, amelyben méltósága tükröződik. Mint ahogy az ide látogató Rontó Attila zenekarának modern egyházzeneje megrendítő módon fejezte ki ezt a romaidentitást: elhagyatott nép vagyunk, akiknek elemi szüksége van Isten szeretetére. A jazz improvizatív futamain tört fel ez a lelki gejzír: Istenváltsd meg sokat szenvedett népedet! Mert az idegent nem integrálni kell, nem azonossá tenni önmagunkkal, hanem a más gyökerű, a valamilyen formában tőlünk idegent kell becsülnünk e találkozásokon is. Hiszen az idegen kultúrák, másféle

világok befogadása nem megszüntet, nem leépít, hanem gazdaggá tesz. E napon sokat lehetett hallani többségi és kisebbségi társadalomról. Kisebbségnek lenni azt jelenti, kisebbségben is megőrizni méltóságunkat és önmagunkat. A méltóság szó csodálatos fogalom: benne megjelenik maga az immanens érték és a minősítő szemlélete - az értékítélet, azaz a tiszteletadás is. Bangó Margit gyönyörködtető és megrendülést kiváltó hangján emelte ezt a hitet a Mindenható közelébe.

A kápolna e napon kulturális csarnokká vált, ahogy a kiállított képek egyikén chagalli világformációként szállt egy cigányasszony köré a romatársadalom minden rekvizituma, úgy sokféle érték, sokféle formában telepedett meg itt ezen a napon. A finom ételleket Farkas Ágnes újságíró kínálta nekünk, s bebizonyította, hogy az íz a szegények asztalán is megterem. Bizony egész délután sorakoztak az egybegyűltek a *bodak* névre hallgató egyszerű lepény kóstolgatásához. Háziasszonyunk és édesanyja a vendéglátásban fáradhatatlannak bizonyultak: csak köszönet jár érte nekik.

A cigányság létértelmezését és a cigánylét értelmezési lehetőségeit sok oldalról világították meg az előadások. Lakatos Anka a cigányság származástörténetével és istenfogalmával foglalkozott, amelyből kiviláglott, hogy a cigányság önértelmezésének része a cigány és bűnöző (lásd gipsy = dzsipszi) Angliából eredeztethető fogalmi összemosásának elutasítása. Fátyol Tivadar és Józka Daróczi János a cigányság médiában való szereplését elemezték, a Rádió C és a TV Roma Magazin nehézségeit mutatták be, s e beszélgetés megerősítette a sejtést, van még tennivaló e területen. Az oktatás, a tanulás fontos és elengedhetetlen része a cigányság önmeghatározásának és társadalmi fölemelkedésének - erősítette meg előadásában a pécsi egyetem roma tanszékének létrehozója.

A súlyos gondolatok mellett azonban nem feledjük Puka Károly és zenekara oldott hangulatú muzsikáját, Granasztói Szilvia gyerekfoglalkozását, amikor is bábok segítségével személyes kapcsolat született gyerek és felnőtt, fekete bőrű afrikai és zsidó, keresztény és cigány között. A nap egy részében Jónás Judit hiteles tolmácsolásában a cigány költészet remekeiből hallhattunk válogatást: Lakatos Menyhért, Horváth Gyula, Nagy Gyula és Rigó József tollából származó írásokat.

Hű ivadék ide estem
halmok s völgy vonaglása alattam
a bukott angyal teste ez
amit estjeinkkel betakartam.
(Rigó József 1998, Környe-Szákszend)